

अजेन वापि लौहेन मघास्त्रेन यतव्रतः । हस्तिच्छायासु विधिवत् कर्णव्यजनवीजितं ।
 एष्टव्या बहवः पुत्रा यद्यप्येको गथां व्रजेत् । यत्रासौ प्रथितो लोकेष्वव्यकरणो वटः ।
 आपो मूलं फलं मांसमन्नञ्चापि पितृवये । यत्किञ्चिन्मधुसंमिश्रं तदानन्त्याय कल्पते ।
 इति श्रीमहाभारते अनुशासनपर्वणि आनुशासनिके पर्वणि दानधर्मकथने आद्रुकल्पे अष्टाशीतोऽध्यायः ॥ ८८ ॥

॥ भीष्म उवाच ॥ यमस्तु यानि आद्रुानि प्रोवाच शशविन्दवे । तानि मे शृणु काम्यानि नवत्रेषु पृथक् पृथक् । ४२४५

आद्रुं यः कृत्तिकायोगे कुर्वीत सततं नरः । अग्नीनाथाय सापत्न्या यजेत विगतज्वरः ।
 अपत्यकामो रोहिण्या तेजस्कामो मृगोत्तमे । क्रूरकर्मा ददच्छाद्रुमाद्रायां मानवो भवेत् ।
 कृषिभागी भवेन्मर्त्यः कुर्वन् आद्रुं पुनर्वसौ । पुष्टिकामोऽथ पुष्येण आद्रुमीहेत मानवः ।
 अश्लेषायां ददच्छाद्रुं धीरान् पुत्रान् प्रजायते । ज्ञातो नान्तु भवेच्छ्रेष्ठो मघासु आद्रुमावयन् ।
 फल्गुनोषु ददच्छाद्रुं सुभगः आद्रुदो भवेत् । अपत्यभागुत्तरासु हस्तेन फलभाग्भवेत् ।
 चित्रायान्तु ददच्छाद्रुं लभेद्रूपवतः सुतान् । स्वातीयोगे पितृनर्घ्यं वाणिज्यमुपजीवति ।
 बज्रपुत्रो विशाखासु पुत्रमीदृन् भवेन्नरः । अनुराधासु कुर्वाणो राजचक्रं प्रवर्त्तयेत् ।
 आधिपत्यं व्रजेन्मर्त्या ज्येष्ठायामपवर्ज्ययन् । नरः कुलकुलश्रेष्ठ आद्रुदमपुरःसरः ।
 मूले त्वारोग्यमर्च्येत यशोऽषाढासु चोत्तमं । उत्तरासु त्र्यषाढासु वीतशोकश्चरेन्महो ।
 आद्रुं त्वभिजिता कुर्वन् विद्यां श्रेष्ठामवाप्नुयात् । अश्लेषे तु ददच्छाद्रुं प्रेत्य गच्छेत् सुसद्गतिं ।
 राज्यभागी धनिष्ठायां भवेत् नियतं नरः । नवत्रे वारुणे कुर्वन् भिषक् सिद्धिमवाप्नुयात् ।
 पूर्वप्रोष्ठपदाः कुर्वन् बहून् विन्दत्यजाविकान् । उत्तरासु प्रकुर्वाणो विन्दते गाः सहस्रशः ।
 बज्रकुप्यकृतं वित्तं विन्दते रेवतीं श्रितः । अश्विनीष्वश्वान् विन्देत भरणीध्वायुरुत्तमं ।
 दमं आद्रुविधिं कृत्वा शशविन्दुस्तथाऽकरोत् । अक्लेशेनाजयञ्चापि महो सोऽनुशासनः च ।

इति श्रीमहाभारते अनुशासनपर्वणि आनुशासनिके पर्वणि दानधर्मकथने आद्रुकल्पे अननवतोऽध्यायः ॥ ८९ ॥

॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ कीदृशेभ्यः प्रदातव्यं भवेच्छाद्रुं पितामह । द्विजेभ्यः कुण्डादौ ल तन्मे व्याख्यातुमर्हसि । ४२५०

॥ भीष्म उवाच ॥ ब्राह्मणान्न परीक्षेत क्षत्रियो दानधर्मवित् । दैवे कर्मणि पितृव्ये तु न्याय्यमाहुः परीक्षणं ।

देवताः पूजयन्तीह दैवेनैवेह तेजसा । उपेत्य तस्माद्देवेभ्यः सर्वेभ्यो दापयेन्नरः ।

आद्रुं त्वय महाराज परीक्षेद्ब्राह्मणान् बुधः । कुलशीलवयोरूपैर्विधयाऽभिजनेन च ।

तेषामन्ये पङ्क्तिदूषास्तथाऽन्ये पङ्क्तिपावनाः । अपाङ्क्तेयास्तु ये राजन् कीर्त्तयिष्यामि तान् शृणु ।

कितवो भूणहा यक्षो पशुपालो निराकृतिः । ग्रामेप्रेष्या वार्द्धुषिको गायनः सर्वविक्रयी । ४२५५

अगारदाहो गरदः कुण्डाशी सोमविक्रयी । सामुद्रिको राजभृतस्तैलिकः कूटकारकः ।

पित्रा विवदमानश्च यस्य चोपपत्तिर्गृहे । अभिशस्तस्तथा स्तेनः शिल्पं यश्चोपजीवति ।

पर्वकारश्च सूची च मित्रभ्रूक् पारदारिकः । अत्रतानामुपाध्यायः काण्डपृष्ठस्तथैव च ।

शमिश्च यः परिक्रामेद्यः शूना दष्ट एव च । परिवर्त्तितश्च यस्य स्यादुसर्मा गुरुतल्पगः ।